

2009/2010 ogłoszenie następujących prelekcji: dr Maria M. Dylewska (Lublin) – *Konfrontacja dwóch poglądów na cześć obrazów: Epifaniusz z Salaminy i Jan z Damaszku*; ks. prof. dr hab. Wincenty Myszor (Katowice, UŚ) – *Św. Paweł – mistrzem heretyków*; dr Ewa Osek (Lublin, KUL) – *Orfeusz rywalem Chrystusa? Orfizm w greckiej literaturze wczesnochrześcijańskiej*; ks. prof. dr hab. Marek Starowieyski (Warszawa, UW) – *Geneza i rozwój chrześcijańskich reguł monastycznych*; dr Dariusz Słapek (Lublin, UMCS) – *Spartakus – „laicki święty”: recepcja jego postaci od epoki Oświecenia po wizje marksistów*; ks. prof. dr hab. Jan Żelazny (Kraków, UPJP II) – *Koncepcja Boga i człowieka w myśli syryjskiej III-V wieku: wolność jako jeden z fundamentów syryjskiej wizji świata*; ks. prof. dr hab. Augustyn Eckmann (Lublin, KUL) – *Udział św. Augustyna w tworzeniu kultury Europy*; ks. prof. dr hab. Antoni Żurek (Tarnów, UPJPII) – *Znudzenie żoną czy tęsknota za Bogiem? „Nawrócenia” arystokracji galijskiej IV wieku*; dr Branka Migotti (Zagrzeb, Chorwacka Akademia Nauk i Sztuk) – *Early Christian archeology in northern Croatia (southern Pannonia)*.

5. SYMPOZJUM PATRYSTYCZNE W POZNANIU O SŁOWIE BOŻYM

Zakład Teologii Patrystycznej Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu organizuje 27 maja 2009 r. w budynku WSD Braci Mniejszych Franciszkanów we Wronkach jednodniowe sympozjum patrystyczne na temat: **Refleksja Ojców Kościoła nad słowem Bożym**. Podczas obrad przewidziano ogłoszenie następujących prelekcji: ks. dr hab. P. Szczur (KUL) – *Medytacja słowa Bożego pokarmem dla duszy w ujęciu greckich Ojców Kościoła*; ks. dr L. Gładyszewski (Gniezno, PWSO) – *Sposoby odkrywania treści ksiąg biblijnych według św. Hieronima*; ks. dr M. Kieling (UAM) – *Pismo Święte źródłem „spiritalis talis scientia” w pismach św. Jana Kasjana*; ks. dr P. Wygralak (UAM) – *Pogłębienie wiary w oparciu o Pismo Święte według św. Cezarego z Arles*; ks. dr J. Lewandowicz (Łódź, WSD) – *Warunki skutecznego głoszenia słowa Bożego według św. Grzegorza Wielkiego*; ks. prof. dr hab. B. Czyżewski (UAM) – *Osobowość kaznodziei na przykładzie „De doctrina christiana” i „De pastoribus” św. Augustyna*; o. dr B. Marciniak OFM (Rzym) – *Wskazania biblijne św. Cyryla Aleksandryjskiego*.

6. COLLOQUIUM ORIGENIANUM DECIMUM

W dniach 31 VIII–4 IX 2009 r. przewidziano obrady Colloquium Origenianum Decimum, organizowanego w Krakowie przez jezuickie Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy oraz Wydział Filozofii i Historii Kultury Chrześcijańskiej Wyższej Szkoły Filozoficzno-Pedagogicznej „Ignatianum” na temat: **Origenes jako pisarz**. Zgłoszone różnorodne na ten temat referaty (30 min.) i komunikaty (15 min.) zgrupowano w VIII sekcjach, obradujących równocześnie w językach kongresowych pod przewodnictwem wybranych kierowników w trzech salach;

tylko ich inauguracja z powitaniem Wielkiego Kanclerza ks. kard. F. Macharskiego i rektora „Ignatianum” ks. prof. dr hab. L. Grzebienia oraz ich zakończenie przewidziano w Auli Wielkiej. A oto tytuły zgłoszonych do wygłoszenia prelekcji, ukazujących, bez wątpienia, poruszaną wspólnie w badaniach nad piśmiennictwem Orygenes problematykę:

Sesja inauguracyjna (G. Dorival): A. Łukaszewicz (Warszawa), *Polish archeological exploration of the Alexandrian School*; L. Perrone (Bologna), „*Pro domo sua*”: *Origen's self-quotations and the construction of a literary oeuvre*; A. Cacciari (Bologna), *Grammar and style in Origen: some remarks*.

Sekcja I. The literary milieu of Alexandria and Caesarea Palestina in Origen's time (E. Prinzivalli): A. Zhyrkova (Tel Aviv), *Reconstructing Philo's and Clement of Alexandria's Doctrines of the Categories*; J.L. Kovacs (Virginia, USA), *The Unity of Perfection: Clement of Alexandria as Interpreter of Paul*; M. Rizzi (Milano), *Clement's literary problem reconsidered*; B. Bucur (Pittsburgh, USA), *Origen on Jesus' Baptism and Ascension, Psalm 68, and Ezekiel's Merkabah: Christian Exegetical Tradition or Christianization of Rabbinic Exegesis*; A. Tzvetkova-Glaser (Heidelberg), *Eden nell'interpretazione origeniana e rabbinica*; Ch. Hengstermann (Münster), *The Neo-Platonism of Origen in the first two books of the Commentary on John*.

Sekcja II. Complexity and scope of Origen's work – Hermeneutics (A. Zhyrkova – L. Perrone – F. Risch): D.A. Giulea (Marquette, USA), „*He Did Appear to Them in the Form of God*”: *Kabod Theology and the Distinction Substantia-Opera Dei in Origen's PA 1.1 and CMt 12.37*; E. Junod (Lausanne), *Du danger d'écrire, selon quelques préfaces d'Origène*; G. Bostock, *Satan – Origen's forgotten doctrine*; S. Morlet (Paris IV-Sorbonne), *De la symphônia comme procédé de composition dans les commentaires d'Origène*; Ch. Marksches (Berlin), *Scholien bei Origenes und in der zeitgenössischen wissenschaftlichen Kommentierung*; K. Metzler (Berlin), *Origenes' Umgang mit der Hexapla*; K. O'Neill (Boston), *Origen's Threefold Method of Allegorical Exegesis and his Theology of the Trinity in „De principiis”*; M.V. Niculescu (Bradley, USA), „*Changing Moods*”: *Origen's Biblical Pedagogy as a Transformative Attunement to the Grief and the Joy of a Messianic Teacher*; D. Pazzini, *Figura simbolo legge linguistica nella prosa di Origene*; H. Buchinger (Regensburg), *Zur Überlieferungsgeschichte und Textkritik der Schrift des Origenes „Über das Pascha”*: *Offene Probleme*; S. Guly, *The Salvation of the Devil and the Kingdom of God in Origen's Letter to Friends in Alexandria*; M. Pereira (New York), *An Examination of Origen's Letter to Theodore*.

Sekcja III. Apologies (M. Rizzi): A.Ch. Jacobsen (Aarhus), *Contra Celsum*; L. Misiarczyk (Warszawa), *The Influence of Justin Martyr on Origen's Argumentation in „Contra Celsum”*; J. Arnold (Sankt Georgen), „*Hassvolle Unordnung*”? *Origenes und die Struktur von Celsus' Aethes Logos*;

Section IV. Commentaries and Homilies (A. Bastit – E. Dal Covolo – D. Pazzini): A. Aliau-Milhaud (Paris IV-Sorbonne), *La réécriture au passif et ses*

enjeux dans le 'Commentaire sur Jean' d'Origène; A. Bastit (Metz), *De la phrase de Paul à la phrase d'Origène: réception, mimétisme et transformation. L'exemple du Commentaire sur Matthieu*; P.F. Beatrice (Padova), *On the Nature and Contents of Heracleon's Commentary*; G. Bendinelli (Bologna), *Matrimonio e Castità nel Commento a Matteo di Origene*; R. Ceulemans (Leuven), *Origène dans la chaîne copenhagoise sur le Cantique des Cantiques*; Ch. Köckert (Heidelberg), *Origen and Didymus the Blind – Commentators on Genesis: A Comparison*; P.A. Ciner (Cuyo, Argentina), *Orígenes como Escritor en el Comentario al Evangelio a Juan*; E. Cattaneo (Napoli), *L'alleanza dei due re contro Gerusalemme (Is 7,1) ell'interpretazione di Origene*; F. Cocchini (Roma), *Origene e il Commento di Paolo alla lettera ai Romani*; S. Kaczmarek (Kraków), *Conoscere e avere zelo" – l'immagine di Paolo come aiuto per comprendere il senso della Lettera ai Romani nel Commento di Origene*; S. Fernández (Chile), *Verso la teologia trinitaria di Origene: Metafora e polemica nel linguaggio teologico*; F. Risch (Berlin), *Die Prologe des Origenes zum Psalterium*; M. Williams (San Francisco), *Exegetical method, literary style, and the scene of instruction in Origen's Commentary on Matthew*; O. Munnich (Paris-Sorbonne), *Le texte d'Origene en tradition directe et dans la tradition caténaire: le cas des Homélie sur Jérémie*; S. Tampellini (Bologna), *Osservazioni sulle Omelie su Luca di Origene: aspetti della composizione, della struttura, dell'esegesi*; J. Naumowicz (Warszawa), *Ez 1,1 chez Origène et la date de l'Épiphanie*.

Section V. The language of Origen (A. Cacciari – J. Verheyden): G. Maspero (Roma), *Remarks on Origen's analogies for the Holy Spirit*; M. Szram, *La terminologie de la „théologie en recherche” dans le Commentaire sur l'Évangile de saint Jean d'Origène (Comm. Io. I, IX, 52-53 et I, XX, 119)*; G. Dorival, *La forme littéraire des Hexaples*; A. Villani, *Uno sguardo d'insieme sulle prosopopee divine in Origene*; E. Prinzivalli (Roma), *A rediscovered author and the transformation of Origen's heritage: Didymus the Blind*; W.G. Rusch, *Origen from the perspective of Athanasius of Alexandria*; V. Cvetkovic (St Andrews), *From Adamantius to Centaur: St Methodius of Olympus' critique of Origen*; M.O. Boulnois, *Les dieux ethnarques et la diversité des nations: du Contre Celse d'Origène au Contre Julien de Cyrille d'Alexandrie*; J. Dechow, *Jerome's Anti-Origenist Anathemas (ACO I.5:4-5)*; J. Verheyden (Leuven), *Origen in the Making: Eusebius and Rufinus Create a Picture of Origen the Writer*.

Section VI. The Bible and Apocrypha – Critics (E. Junod – M. Akiyama): Ch. Barilli (Bologna), *L'infanzia in Origene: passi scritturistici ed interpretazione. Alcune osservazioni*; H. Pietras (Kraków), *Apocrifo „Preghiera di Giuseppe” in ComIo II, 31, 188-192*; Ch. Faraggiana di Sarzana (Bologna) – F. Pieri (Bologna), *A Byzantine critical reader and editor of Origen's Philocalia: the ms. Marcianus graecus 47 and its marginalia*; E. Fiori (Bologna), *Traces of apokatastasis in Dionysius the Aeropagite: evidence and contradictions*; D. Zaganas (Paris-Sorbonne), *L'Exégèse vétérotestamentaire d'Origène et de Cyrille d'Alexandrie: continuité ou divergence?*; J. Slotemaker (Boston), *The Trinitarian Exegesis of Origen and Augustine: A Comparative Analysis*; C. Bandt (Berlin), *Reverberations of Origen's exegesis of*

the Psalms in the work of Eusebius and Didymus; M. Mejnzer (Warszawa), *L'èidos e l'ochéma. La critica del concetto origeniano di risurrezione nel contesto dell'eschatologia intermedia nel „De resurrectione” di Metodio di Olimpo*; M. Akiyama (Tsukuba, Japan), *Nascita di Cristo e „il pasto sacro” (Ez 44,3)*.

Section VII. Philosophical sources (I. Ramelli): I. Ramelli (Milano), *The sources of the doctrine of Apocatastasis*; J. O'Leary (Tokio), *The interplay of philosophical and biblical strands in Origen's writing (Commentary on John)*; P. O'Cleirigh (Guelph, Canada), *Simile and division: literature and metaphysics in Origen's Commentary on John*.

Section VIII. Disciples and followers of Origen (B. Stefaniw – G. Bostock): B. Stefaniw (Erfurt), *Neither Missionary Institute nor Homoerotic Bond: interpreting pedagogy at Origen's school in Caesarea*; A. Fürst (Münster), *Origen losing his text. Reflections on Jerome's translation of Origen's homilies on Isaiah*; J.M. Auwers (Louvain), *Le Commentaire d'Origène sur le Cantique des cantiques dans la traduction latine de Rufin et dans l'Épitomé de Procope*; T. Becker, *The Transfiguration in Maximus the Confessor: From Origen and Through the Theologian*; A. Casiday (University of Wales), *Evagrius Ponticus' reading of Origen*; E. dal Covolo (Roma), *Theia anagnosis/lectio divina: Origene, Ambrogio, Agostino*; B. Pouderon (Tours), *Les Lamentations de Jérémie et l'Exégèse de l'âme (NHII, 6) chez Olympiodore d'Alexandrie*; R.M. Pancercz (Kalwaria Zebrzydowska, WSD), *Didimo il Cieco e antropomorfismi biblici*; M. Tobon (London), *Evagrius Ponticus as Writer*; J.P.W. Gibson, *Plotinus and Origen: Relations in Exitus-Reditus, Hierarchy, and Participation*; V. Baranov (Nowosybirsk), *„Condensing and Shaping the Flesh...”: Incarnation and the Instrumental Function of the Soul of Christ in the Iconoclastic Christology*; D. Bumazhnov, *Origen on the Witch of Endor in the Context of the Early Christian Literature*; P.O. Scholz (Lublin), *Griechisch oder Altägyptisch: zur Frage nach den Wurzeln der theologischen Spekulationen des Origenes*.

Program Kolokwium przewidywał również wycieczkę do Tyńca, gdzie uczestnicy mogli wysłuchać koncertu organowego i mniszego śpiewu łańskich nieszporów, zwiedzić XI-wieczne Opactwo, a nawet zjeść obiad w odnowionym zakonnym refektarzu. Z powyższego programu można również zauważyć, że na 74 zgłoszone kongresowe prelekcje 9 wygłaszają Polacy (A. Łukaszewicz, ks. L. Misiarczyk, S. Kaczmarek, ks. H. Pietras, ks. J. Naumowicz, ks. M. Szram, o. R. Pancercz, ks. M. Mejnzer, P.O. Scholz). Nie jest to za wiele, zważywszy, że Kolokwium odbywa się w Polsce, a zainteresowanych Orygenesem z pewnością jest więcej. Przeszkodą zapewne jest przede wszystkim język; szkoda, że nie poinformowano wcześniej, że dopuszczalny będzie także język włoski, w którym zgłoszono aż 14 prelekcji, a który w znakomitej większości znają polscy patrologowie. Można by również zapytać, czy obok języków kongresowych, nie należy dopuścić również języka narodowego kraju, w którym kongres się odbywa, bo wygląda to tak, że urządza się kosztowne spotkanie dla cudzoziemców, z którego

krajowi badacze prawie nie korzystają. Można się spodziewać, że organizatorzy wydadzą wkrótce wszystkie materiały tego epokowego w historii polskiej patrystyki, bez wątpienia bardzo organizacyjnie udanego, naukowego spotkania.

7. SYMPOZJUM PATRYSTYCZNE WE LWOWIE O DOSKONAŁYM CHRZEŚCIJANINIE

Sekcja Patrystyczna przy Katedrze Teologii Ukraińskiego Uniwersytetu Katolickiego (= UCU) we Lwowie wraz z miejscowym Seminarium Duchownym organizuje w dniach 11-12 IX 2009 r. z okazji 80. rocznicy założenia lwowskiej Akademii Teologicznej międzynarodowe sympozjum na temat: *Model doskonałego chrześcijanina w spuściźnie Ojców Kościoła*; sama konferencja odbędzie się w gmachu Wydziału Filozoficzno-Teologicznego Ukraińskiego Uniwersytetu Katolickiego. Na jej rozpoczęcie przewidziano odprawienie Boskiej Liturgii przez Arcybiskupa Lwowskiego Ihora Woźniaka w seminaryjnym kościele Ducha Świętego oraz powitanie uczestników przez rektora Uniwersytetu ks. dr. Borysa Gudziaka, zaś podczas obrad zaplanowano wygłoszenie w różnych językach (mimo iż wszystkie ich tytuły figurują w programie po angielsku) 32 prelekcji zgrupowanych w czterech sesjach prowadzonych przez przewodniczących.

11 września

Plenary meeting (Taras Tymo): Robert Dodaro (Roma, Augustinianum), *The ideal Christian in the theology of St. Augustine of Hippo* (po ang.); Andriy Chirovsky (Ottawa) – „*Ftharsis*” as a forgotten patristic category of the World perception and the presentation of the tragedy of corruption as a possible key to the human perfection (ukrain.); Piotr Szczur (Lublin, KUL) – *The image of the perfect Christian in John Chrysostom* (pol); D. Dechandschutter (Leuven, CUL) – *On the way to perfection: „lust” as a factor in early Christian anthropology with an outlook on the Syriac Fathers* (ang.).

Session I. Early Christian tradition (prof. dr Walt Stevenson): Taras Khomych (Leuven, CUL; Lviv, Ukrainian Catholic University = UCU) – *Advancing on the way of life: the notion of perfection in the Didache* (ang.); Jan M. Kozłowski (Warszawa, UW) – *Polycarp as a Christian gymnosophist* (ang.); Natalia Lazurkevych (Lviv, UCU) – *The perfect human being according to Irenaeus of Lyon* (ukrain.); Olexandra Vacula (Lviv, UCU) – *The disciple of Christ as a model of the perfect Christian in Origen* (ukrain.); Ihor Horishniy (Roma, Augustinianum) – *The image of the perfect Christian in Methodius of Olympus* (ukrain.); Oksana Luka (Lviv, UCU) – *Representing Christian perfection: the relationship between text and art* (ukrain.).

Session II. Monastic Tradition (prof. dr hab. Dariusz Zagórski): Justyn Bojko (Roma, Augustinianum) – *The image of the perfect Christian in Apophthe gmata Patrum* (ukrain.); Athanasiya Smetanyak (Roma, Salesianum) – *The image of the perfect Christian in „Vita Antonii” of Athanasius* (ukrain.); Maria Horiacha